

The fellowship of Ukraine

Een Reisverslag

---

12 oktober 2022. Terug in Nederland. Het voelt vreemd en surrealistisch. De generatoren en de medical supplies hebben hun weg gevonden naar de ziekenhuizen en de combat support hospitals. Namen als Kiev, Pidhaine, Kharkiv en Kupiansk zoemen nog steeds rond in mijn hoofd. Eindeloos lange wegen met checkpoints. Wachtwoorden, paspoortcontroles en nors kijkende mannen met doorgeladen wapens. Het is gek, maar na verloop van tijd ga je het allemaal een beetje normaal vinden. Het is moeilijk om je voor te stellen dat dit een half jaar geleden een land was met een rijke historie dat aansluiting zocht bij Europa en de NATO. We hebben veel mensen gesproken en veel gezien. Te veel misschien.

Ongemerkt werden we meegezogen in de oorlog. Kapotgeschoten gebouwen, een ziekenhuis zonder ramen, velden met uitgebloeide zonnebloemen die allang geoogst hadden moeten worden en het eens zo vredige dorpje Pidhaine dat tijdens de invasie voor tachtig procent met de grond gelijk werd gemaakt. De landerijen liggen nog steeds bezaaid met cluster submunitie De ouders van Benjamin Galli, de Nederlandse soldaat die 11 september sneuvelde, reisden met ons mee. In Kiev logeren we in het appartement van de vriend Anna die een paar maanden met haar zus als vluchteling in Aalsmeer heeft gewoond. Het is een geweldig klassiek socialistisch bouwwerk uit de jaren vijftig. Soms warm water, soms bruin water en soms helemaal geen water. Verder nog een mooie betonnen badkamer en een levensgevaarlijke lift waar Kristin geen gebruik van wil maken. Wat wil je nog meer. We hebben ook veel gelachen over hoe het er in de Oekraïne aan toe gaat. Elke dag gaat het luchtalarm wel een paar keer af en het is geen oefening.

Ben heeft zich inmiddels ook bij ons aangesloten. Hij is bataljonsarts van het International Legion. Een Amerikaan en een leuke vent. We hebben onze hulpgoederen opgeslagen in de kelder van een oud gebouw in Kiev. Hier is ook het originele schilderij opgeslagen dat gebruikt is als ontwerp voor de postzegel van Slangeneiland. Hiervandaan hebben we alles gedistribueerd naar de verschillende locaties. De politiepost van Charkov, het 92ste bataljon, de Alpha en Bravo compagnie en het ziekenhuis van Mikolajev. Met een militair konvooi rijden we mee naar Kupiansk. De frontlinie. Het dorpje is bijna helemaal verlaten. Kapotgeschoten huizen en een watertank in het midden van het plein. Een oude vrouw vraagt of we misschien wat kaarsen bij ons hebben. Het GSM net werkt hier allang niet meer.

We wachten. Uit het niets komen er een aantal pick-up trucks aangereden met militairen van het International Legion. Een vrouwelijke arts stapt uit. Als ze hoort dat we een generator bij ons hebben slaat ze huilend haar armen om me heen. Ik weet niet wat ik moet zeggen.

Ik kijk naar de lachende gezichten van mannen in de bloei van hun leven en vraag me af hoeveel er nog in leven zullen zijn als ik terugkom. Op de achtergrond het ziekmakende geluid van een artilleriebeschieting dichtbij. Iemand is niet blij met onze komst.

Daarna op bezoek bij twee gewonde militairen van het Legion in het Ziekenhuis van Kharkiv. Mannen van rond vijftientig jaar oud. Ze hebben een mortierbeschieting overleefd en de jongste wacht op een kaakreconstructie. Ze willen zo snel mogelijk weer terug naar het front als het kan. Daarna op weg naar het mortuarium voor de identificatie van het lichaam van Rory Mason. Rory sneuvelde op 28 september tijdens het verdedigen van een brug in de omgeving van Kharkiv. Hij werd 23 jaar oud.

De binnenplaats van het mortuarium lijkt op een scene uit een dystopische film. Er staat een grote legertent en het lichaam van Rory ligt op een oude metalen brancard. Hij komt zo van het slagveld en ziet er niet best uit. Het is zomers warm en er is onvoldoende koeling beschikbaar.

Op de grond liggen de naakte lichamen van een jonge vrouw, een jonge man en nog wat mensen. De geur is overweldigend en zit s'avonds nog in je neus. Ik ben niet bang maar het maakt me wel heel verdrietig. De militaire arts die met ons meereist is not amused en wil weten waarom de lichamen niet bedekt zijn. De vermoeide blik in de ogen van de patholoog anatoom was het enige antwoord dat hij kreeg.

Terug naar ons safe-house in Kharkiv. Wachten op de vrouw en de moeder van Steve Munroe. Steve had tijdens een mortierbeschieting een granaatscherf in zijn hoofd gekregen en was hersendood. Toen ze s'avonds laat arriveerden was hij net overleden. Ik kan me nog herinneren dat zijn vrouw zei "how is that possible?" Niemand van ons kon een zinnig antwoord bedenken. Twee dagen later een korte afscheidsdienst voor Rory en Steve in het mortuarium van Kharkiv. Er zijn acht soldaten van zijn peloton aanwezig. Een enorme steun voor zijn familie.

Buiten wordt de sergeant aangesproken door een verpleegster. Hij begrijpt niet wat ze zegt en er wordt een tolk bijgehaald. Ze maakt zich zorgen over de blik in zijn ogen. Teveel gezien en teveel verloren, zoals iedereen hier. De dienstdoende arts wijst naar me en vraagt aan de tolk waarom ik hun kom helpen. Ik mompel iets dat het inmiddels ook mijn oorlog is geworden en dat niets doen allang geen optie meer is. Hij glimlacht even, legt zijn hand op zijn hart en loopt weg.

Als alles voorbij is lunchen we met elkaar buiten in de zon. Het voelt vreemd, alsof er even niets aan de hand is. Een gevechtseenheid van het Oekraïense leger komt toevallig langs en betuigen hun respect aan de moeder en de vrouw van Steve. Het maakt veel indruk en voelt als een symbolische afsluiting. De pelotonscommandant van stap naar voren overhandigt een doosje aan zijn moeder. De legerleiding heeft besloten om Steve één van de hoogste militaire onderscheidingen toe te kennen voor bijzondere moed. Als we willen afrekenen haalt de eigenaar van het restaurant 30 procent van de prijs af en krijgen we twee volle tassen met drank mee naar huis

S 'avonds gaat het luchtalarm weer af en worden we beschoten. Eerst raketten en daarna artillerievuur, ongeveer 500 meter bij ons vandaan. Doffe klappen die die je buikvlies laten trillen. Je realiseert jezelf dat dood maar een paar honderd meter bij je vandaan is en hoe betrekkelijk het leven is.

We liggen met M4 karabijnen op de grond te wachten omdat de Russen soms van dit soort gelegenheden gebruik proberen te maken om wat gijzelaars mee te nemen. Het voelt een beetje alsof je in een verkeerde film bent beland.

Overdag wordt Kharkiv onder vuur genomen en zijn we op weg met de laatste medical supplies naar het ziekenhuis. Boven de herrie van onze bus uit hoor je de raketten inslaan. Veel te dichtbij. Na een tijdje besluiten we om de schuilkelder van het ziekenhuis toch maar op te zoeken omdat we ook graag weer een keer levend naar huis willen. Naast me op de bank probeert een Oekraïense soldaat een gesprek met me aan te knopen. Het duurt even voor dat ik het in de gaten heb. Hij heeft twee granaatscheven in zijn buik en begint langzaam weg te zakken. Ik vraag Ben om naar hem te kijken. Na een uur begint het weer een beetje rustig te worden en wordt de soldaat afgevoerd naar de ok.

Weer terug naar Kiev. Ook hier begint de hel langzaam los te barsten. Poetin is waarschijnlijk niet zo blij met het opgeblazen wegdek van zijn brug op de Krim. We krijgen opdracht van het Oekraïense ministerie van defensie om het land zo snel mogelijk te verlaten nu het nog kan. Ik denk dat ze het ook wel handig vinden als we blijven leven. Ben heeft een auto kunnen regelen en de ochtend rijden we met de moeder en vrouw van Steve naar Warschau. Onderweg zien we nog wat raketten langs de weg inslaan maar daar hebben we geen last meer van. Wel nog even ruzie gehad met een wild zwijn dat op de snelweg in Polen tussen de voorwielen sprong en de ophanging van de radiator sloopte.

Nadat we Robin, Adrian en Ben in Warschau hebben afgeleverd bij het hotel rijden Kristin en ik door naar Nederland. Thuis!

Zonder jullie; sponsors, donateurs, het thuisfront en alle mensen die ons gesteund hebben was deze operatie niet mogelijk geweest. Jullie maakten het verschil. Het is geen druppel op een gloeiende plaat geweest. Alle bijdragen, de generatoren en de medical supplies maken het verschil tussen leven en dood.

En wij? Wij hebben daar een belofte gedaan. We zijn nog niet klaar.

Bedankt allemaal!